

ZNAMENÍ

TOMMY GUPTILL KDYSI VLASTNIL mléčnou farmu, kterou zdědil po svém otci, a ta stála asi dvě míle od města Amgash v Illinois. Od té doby už uběhla spousta let, ale v noci se Tommy pořád ještě někdy budí s hrůzou, kterou cítil té noci, kdy jeho farma vyhořela do základů. I dům vyhořel do základů; vítr přenesl jiskry na střechu domu, který stál kousek od stodol. Byla to jeho chyba – vždycky si myslel, že to byla jeho chyba –, protože v ten večer nezkontroloval dojící stroje, neujistil se, že jsou pořádně vypnuté, a právě tak požár vypuknul. Jakmile se oheň rozhořel, zlostně se zakusoval kousek po kousku pořád dál. Přišli o všechno, až na mosazný rám zrcadla v obývacím pokoji, na který následujícího dne narazil na spáleništi, ale nechal ho, kde byl. Sousedi uspořádali sbírku: řadu týdnů jeho děti chodily do školy v oblečení od svých spolužáků, dokud nebyl schopný se trochu sebrat a dát dohromady aspoň něco málo peněz. Půdu prodal sousednímu farmáři, ale moc to nevyneslo. Potom si on a jeho manželka, drobná žena jménem Shirley, koupili nové oblečení a on koupil také dům. Shirley se po celou tu dobu obdivuhodně držela. Koupili dům v Amgashi, což bylo chátrající město, a jeho děti chodily do školy tam místo v Carlisle, kam mohly chodit předtím, protože jejich farma stála přímo na hranici dělicí obě měs-

ta. Tommy začal v Amgashi pracovat jako školník; stálost té práce se mu zamlouvala, a navíc nemusel pracovat na farmě někoho jiného – na to by neměl žaludek. V té době mu bylo pětatřicet.

Teď už jsou děti dospělé, mají vlastní děti, které už také jsou dospělé, a on a Shirley pořád ještě bydlí v tom malém domě. Ona kolem domu zasázela květiny, což bylo v tom městě neobvyklé. Tommy si v době kolem požáru dělal velké starosti o děti; dřív na jejich farmu jezdily školní výlety – každý rok na jaře tady strávily jeden den páté třídy z Carlisle. Děti snědly oběd u dřevěných stolů vedle jejich stodoly a pak si prošly chlěvy, dívaly se, jak muži dojí krávy, bílá pěnící se tekutina protékala průhlednými plastovými trubkami nad jejich hlavami – a pak se jeho děti musely dívat, jak otec smetákem likviduje pozůstatky „nehody“ zanechané dítětem, které se pozvracelo na chodbě. Tommy nosil šedivé kalhoty a bílou košili, na které bylo červeně vyšito Tommy.

No. Všichni to přežili.

Toho rána jel Tommy pomalu do Carlisle vyřídit nějaké pochůzky. Byla slunečná květnová sobota, zbývalo pár dní do dvaosmdesátých narozenin jeho manželky. Všude kolem se táhla do dáli pole, kukuřici i sójové boby zasadili nedávno. Spousta polí byla pořád ještě hnědá, čekala na zorání před zasetím, ale většinou bylo vidět jen vysoké modré nebe s několika bílými oblaky rozesetými nízko nad obzorem. Projel kolem cedule na silnici vedoucí dolů k domu Bartonových; pořád ještě tam stálo ŠITÍ A ÚPRAVY ODĚVŮ, i když ta žena, Lydia Bartonová, která šila a upravovala oděvy, zemřela už před mnoha lety. Rodina Bartonových patřila i ve městě jako Amgash k vyvrhelům,

což měla na svědomí jejich mimořádná chudoba a podivínství. Jejich nejstarší potomek, muž jménem Pete, tam teď žil sám, prostřední dítě o dvě města dál a ta nejmladší, Lucy Bartonová, utekla už před mnoha lety a žila teď v New Yorku. Tommy se o Lucy něco napřemýšlel. Všechny ty roky otálela po vyučování ve třídě, zůstávala tam sama, od čtvrté třídy základní školy až po poslední rok na střední; několik let jí trvalo, než se mu vůbec dokázala podívat do očí. Ale teď Tommy projížděl kolem téhle oblasti, kde stávala jeho farma – teď tu byla jen pole, nezůstala ani cedule –, a on si vzpomněl, jak se mu často stávalo, na svůj tehdejší život. Byl to dobrý život, nelitoval ničeho, co se stalo. Neměl v povaze litovat a za noci, kdy hořelo – uprostřed toho strašného strachu –, pochopil, že všechno, na čem na tomto světě záleží, je jeho žena a jeho děti. A napadlo ho, že lidé často prožijí celý život, aniž by si to uvědomovali tak ostře a setrvale jako on. Soukromě v duchu myslel na onen požár jako na Boží znamení, aby si ten dar pečlivě chránil. Soukromě, protože nechtěl, aby ho považovali za muže, který si hledá výmluvy pro tragédii, nechtěl, aby si kdokoli – dokonce ani jeho hluboce milovaná žena – o něm něco takového myslel. Ale té noci, kdy jeho žena odvedla děti na silnici – hnal je tam z domu, když zjistil, že stodola je v plamenech –, když sledoval mohutné plameny šlehající k noční obloze a pak slyšel zoufalé bučení umírajících krav, cítil spoustu věcí. Když se však zřítily střecha jeho domu, zhroutila se přímo do jejich ložnice a pak do obývacího pokoje se všemi fotografiemi jeho dětí a rodičů, když se díval, jak se to děje, cítil nesporně to, o čem si mohl myslet, že to je přítomnost Boží. A konečně pochopil, proč jsou andělé vždy zobrazováni s křídly, protože si uvědomoval ten pocit valícího se

zvuku, nebo možná ani ne zvuku. A pak to bylo, jako by se Bůh, který neměl tvář, ale byl to Bůh, k němu přitisknul a beze slov mu předal vzkaz – tak krátce, tak prchavě – vzkaz, který Tommy vnímal jako: *To je v pořádku, Tommy*. A pak Tommy pochopil, že to opravdu je v pořádku. Bylo to nad jeho chápání, ale bylo to v pořádku. A také bylo. Často uvažoval nad tím, že jeho děti jsou mnohem soucitnější díky tomu, že chodí do školy s dětmi, které jsou chudé, nepocházejí z takových rodin, jaké znaly předtím. Od té doby občas cítil přítomnost Boha, jako by byla někde blízko u něj zlatá barva, ale už nikdy se necítil navštívený Bohem, jako se cítil té noci. A až příliš dobře věděl, co by z toho lidi udělali, proto si to nechal pro sebe až do dne své smrti – to znamení od Boha.

Přesto v něm za jarních rán jako tohle vyvolávala vůně půdy vzpomínku na vůni krav, na vlhkost jejich nozder, teplo jejich břicha, a na jeho stodoly – měl dvě stodoly – a on pak nechával svou mysl přehrávat si těch pár útržků scén, které si vybavoval. Možná proto, že právě projel kolem domu Bartonových, si vzpomněl na toho muže, Kena Bartona, což byl otec ubohých, smutných dětí, který tu a tam pro Tommyho pracoval, a pak pomyslel na Lucy, která odjela na univerzitu a skončila v New Yorku. Stala se spisovatelkou.

Lucy Bartonová, Tommy za volantem mírně potřásl hlavou. Pracoval v té škole jako školník přes třicet let, takže věděl spoustu věcí, věděl o těhotenstvích děvčat a pijících matkách a podvádějících manželkách, protože zaslechl, jak o tom mluví studenti v hloučcích u záchodů nebo před kavárnou; uvědomoval si, že v mnoha ohledech je neviditelný, a chápal to. Ale Lucy Bartonová ho trápila ze všech nejvíce. Ji a její sestru Vicky a jejich bratra Petea ostatní děti zle

trápily, stejně jako někteří učitelé. Ale protože Lucy zůstávala tak často ve škole i po vyučování, cítil – i když jen málokdy promluvila –, že ji zná nejlíp. Jednou, to byla ve čtvrté třídě a on ve škole pracoval prvním rokem, otevřel dveře do třídy a ona tam ležela na třech židlích sestrčených k sobě u radiátorů, přes sebe kabát jako pokrývku, tvrdě spala. Díval se na ni, sledoval, jak se jí zvedá a klesá hrud', viděl temné kruhy, které měla pod očima, řasy rozprostřené jako drobné blikotající hvězdy, protože měla víčka ještě vlhká od toho, jak před usnutím plakala. Pak zase pomalu co nejtíšeji vycouval, zdálo se mu naprosto nepatřičné, aby ji takhle zastihl.

Ale jednou – teď si na to vzpomněl –, to snad byla v prvním ročníku na střední, to vešel do třídy a ona křídou kreslila na tabuli. Zarazila se, jakmile vešel dovnitř.

„Jen pokračujte,“ vyzval ji.

Na tabuli byla kresba révy s mnoha drobnými listy. Lucy odstoupila od tabule, pak na něj najednou nečekaně promluvila. „Zlomila se mi křída,“ pronesla.

Tommy odpověděl, že to nevádí.

„Udělal jsem to schválně,“ opáčila a matně se na něj usmála, než odvrátila pohled.

„Úmyslně?“ zopakoval Tommy a ona přikývla, znovu s tím pousmáním. A tak šel a vzal jednu křídu, neporušený hranolek, zlomil ji v půlce a mrknul na ni. V jeho vzpomínkách se *skoro* zachichotala. „To jste nakreslila vy?“ zeptal se a ukázal na obrázek révy s malými lístky. Jen pokrčila rameny a odvrátila se. Ale obvykle jen seděla v lavici a četla si nebo dělala domácí úkoly, vídal ji tak.

Zastavil před stopkou a pronesl sám k sobě tiše: „Lucy, Lucy, Lucy B. Kam jsi to šla, kam jsi utekla?“